

GYULA

Gyula elment. Olyan messzire, ahonnan abban a testben, amit Gyulaként ismertünk; már nincs visszatérés. Mindössze 60 éves volt, amikor Illés szekere elvitte a fénybe. A 60 év nagyjából fele az ember földi tartózkodásra kiszabott idejének; mely alatt el kell végeznie a dolgát és meg kell tanulnia az aktuális életre kiszabott leckét. Gyula – úgy látszik – gyorsan tanult és gyorsan végzett. Tény, hogy nála minden nap, legalább duplán számított. Így matematikailag nincs is probléma!

Sokszor hallotta rövid életében, hogy „Állj meg Haver! Mert hamar elfogy a muníció!” - de csak nevetett és dafke rádobott még néhány lapáttal a turpisságokra, mutatván, hogy Ő a ritka kivétel, aki még az ördögnek sem kell. De kellett.

Élete utolsó napjaiban, amikor már olyan sárga volt szegény – a fehér kórházi ágyon -, mint a tavaszi kikerics virága; még mindig nem hitte, hogy vége van a legényes nagy játéknak. Óriási bizalommal tekintett a fagyöngyre, ami talpra fogja állítani és mehet minden tovább.

A májzsugor és a tüzes szekér azonban nem várt Gyula megjavulására. Ami talán sürgősen is lett volna, hiszen Gyula a 60 éve alatt, bőven eljátszotta az élet mindenféle játékát. A Homo Ludens - a játékos ember - és az Életművész együttesen testesült meg benne. Mind a kettő magas fokon.

Mert Ő volt Gyula, az egyszeri, az utánozhatatlan és a felejthetetlen!

Kimehetünk a temetőbe a sírjához, vihetünk neki virágot is: bár sokkal jobban örülne egy láda sörnek, aminek szomjúsága minden biztonnal emészti odaát! A testben töltött földi élet legnagyobb előnyének ugyanis az ivás, az evés, a szex és a kártyajáték élvezetét tekintette. Ezek kétségtelenül hiányoznak neki a testetlen szellemiségben és biztosan nosztalgiával gondol a „Gyulaként” megélt földi örömökre.

Mi, az itt maradottak, pedig órá gondolunk nosztalgiával. Mert Gyulát nem lehet elfelejteni! Az élet napi dolgai és a tárgyak szüntelenül idézik Őt. Ha látunk egy lámpát, amit lomtalanításkor kiraknak az utcára; „kár érte – mondjuk - még lehetett volna vele valamit kezdeni!” - és Gyulára gondolunk. Eszünkbe jut a Zeneakadémiáról, a lovakról, az emeleti teraszokon álldogáló idős asszonyokról. Gyula huncut szeme kacsint ránk a négyemeletes házak tetejéről, a Józsefvárosi kis kocsmákról és a „nyóckerben” szolgálatot teljesítő posztos rendőrökről, de a pakli kártyákról is. Gyula jut eszünkbe akkor is, ha azt halljuk a rádióban, hogy a nyolcadik kerületben ismeretlen tettes összetört 2-3 autót, majd futva elhagyta a helyszínt. „Hmmm. Ez már nem lehetett Gyula!” – mondjuk nevetve. „Bár kitudja...”

Gyula, hatalmas fazon volt!

A főváros nyolcadik kerületében született, annak is a sűrűjében, ahol gyorsan nőnek fel a gyerekek és néhány éves korukban már minden fontosat tudnak az életről, meg az abban való biztonságos eligazodásról. Tudják, hogy milyen fontos a haveri kör, az összetartás, a mutter és a fater rigolyáinak ügyes kivédése és a mindennapi betevő

önálló megteremtésének mielőbbi elsajátítása. Megismerik és tisztelik az utca törvényeit. Hogy a biznisz: a pénz! A pénz a szabadság és a hatalom! Ha nincs pénz; senki vagy, az utca mocska rád tapad és lehúz.

Ezek a felismerések hamar gyökeret vernek az életrevaló kis srácok kobakjában, ott „in der Jozefstadt”-ban, mert ha nem, akkor más módon veri beléjük az élet. Legalább ilyen fontos, a lódítás tökélyre vitelének megtanulása és a gyors, agyafúrt gondolkodás. Mindezek életmentőek!

Gyula gyermekkorában legalábbis még így volt arrafelé.

Gyula és a haverjai tudták a szabályokat, gyorsan tanultak. Jártak az iskolába, meg mellé, mert az iskolában a lényeges dolgokat nem tanítják. Dörzsölt, belevaló srácként nevelkedtek fel és azok is maradtak. Nem kellett és nem kell őket féltetni, a jég hátán is megélnek, és nem mennek a szomszédba egy kis turpisságért.

Gyula eszes volt és végtelenül találékony! Ma úgy mondjuk: hogy elképesztően kreatív elme. Ezt az elmét sok mindenre használta, többek között megtanult egy szakmát: festő és mázoló szakember lett belőle. Festő mindig kell és meg is fizetik, akárhogy forog a politika kereke.

Persze a nagy eszével nem akármilyen festő lett; magasan kiragyogott a szürkék sorából. Gyula, művészi teljesítményekre volt képes! Gyönyörű munkák kerültek ki a keze alól. Szerette a kihívásokat. Hírneves műemlék épületek sorát festette ki és restaurálta; nagy lelkesedéssel és hozzáértéssel, mert imádta a szépet! Kipingálta az még az eget is, de olyan szépen, hogy a Jóistennek is öröme tellett benne.

Ezért jut eszünkbe Gyula, amikor elsétálunk például a Zeneakadémia mellett, mert az is az Ő kezei nyomát őrzi.

Közismert róla, hogy játékos kedvében, aminek nem voltak határai; ha prózai munkája volt - mondjuk csak egy szimpla lakást kellett kifestenie és nem hódolhatott alkotó szenvedélyének - fel-felkapott egy beszürkült, használt lámpát és a lámpaernyőt telepingálta ragyogó színes figurákkal. A tulaj – hazaérve – garantáltan nem ismert rá a lámpájára, ami már minden volt, csak kommersz nem; ellenben, valódi műalkotás! És még munkadíjat sem kért érte... csak úgy ajándékba! Nem bírta az igénytelenséget. Híre futván eme meghökkentő szokásának; akadt, aki kifejezetten azért hívta a mestert, hogy hátha nála is kitör rajta az alkothatnék, és neki is kreál egy egyedi lámpaernyőt.

Dolgozott, megnősült, gyerekei születtek, zajlottak a napjai, mint sokaknak. Ifjú korától szerette az italt, különösen a sört. Na és a józsefvárosi kocsmák hangulatát. Otthon volt bennük. Olyannyira, hogy az „irodáját” is az egyik vendéglátóhelyen működtette. Ide érkezett reggel, itt találkozott a munkatársaival, alkalmazottaival, itt szervezte a munkát, itt fizette a béreket. A hely szelleme pontosan illeszkedett Gyula személyiségéhez; ideális milió volt, több szempontból is. Például nem kellett irodát bérelni és fenntartani, mégis mindig barátságos volt a környezet. (Kivéve, ha valami agyahagyott részeg bekavart, de azt rövid úton kipenderítették.) Gyula ugyanis végtelenül nem szeretett pénzt kiadni. Nem volt sóher a szó mindennapi értelmében,

mert fizetett Ő, ahol kellett és ahol nem, ott is; de a megkeresett pénzét mégis nehezen adta ki a kezéből. A heti, havi bérkifizetések mindig megoldandó problémát jelentettek számára. Meg is oldotta. És az italtölti iroda, maga volt a megoldás. Amikor eljött a fizetésnap, annak rendje-módja szerint kiosztotta a járandóságot a munkásoknak. Ám utána haladéktalanul illendő volt áldomást inni. Aki pénzt kap, az fizet! És máris visszajött valamennyi a kiadott összegből; minél több volt az áldomás, annál több. Gyula pedig nagyon bírta az italt, mindenkit asztal alá ivott... s akit mégsem, azt kártyán verte le. Az áldomás után jött a snóbli, a ferbli és a durák, vagy a rablóulti. Gyula mindenben bajnok volt! Szépen visszanyerte a pénzét, sokszor még többet is. Társainak nem egyszer – szégyenszemre - a fizetésnapon előleget vagy kölcsönt kellett felvenniük Tőle, a következő bérükre, hogy valamit hazavihessenek az asszonynak. Így zajlott ez fizetésről, fizetésre, abban a reményben, egyszer majd csak leverik Gyulán a sok gyalázatot; de az soha nem következett be.

A felesége úgy vélekedett róla, hogy: „Gyula, állandóan részeg.” Ezzel szemben, a haverok, barátok, beosztottak és a számtalan ismerőse bizonygatta, hogy soha életében nem látta Gyulát részegen, még kapatosan is ritkán. Inni mindenki látta, sokat inni is, minden nap inni is, de részegen: soha! Természetesen Gyula maga is felháborító hazugságnak minősítette a felesége véleményét és még a feltételezést is kikérte magának. Ő soha nem részeg – mondogatta - őt még a haverok sem látták részegen, de maga a kocsmáros sem, legfeljebb *jókedvűnek*. Ha szóba került, hogy a feleség megint balhézott, hogy részegen ment haza és egy alkoholistával kell együtt élnie, Gyula így aposztrofálta a dolgot:

- Én, alkoholista? Ba...* meg! Nézd a kezemet! Remeg? Ez nem remeg!
Megborotválom a fejedet! Még az angóra macskádat is, egy karcolás nélkül!

Volt eset, hogy a felesége nem hagyta volánhoz ülni, - pláne, ha együtt mentek valahová -, mondván, hogy drágább az élete, mintsem hogy a részeg Gyulára bízza. Gyulában forrt az indulat, hiszen biztosan tudta, hogy Ő nem részeg, csak jókedvű! Egy alkalommal kieszelte, hogyan tud visszavágni és bolondot csinálni a józanságára büszke asszonyból... Akkor is a feleség ült be az új Mercedes volánjához – ismert okokból -, ő pedig sértődötten, a hátsó ülésre vágta be magát. Alig indultak el, néhány méter után, Gyula – hatalmas öklével – jó nagyot csapott a kocsiajtó belső oldalára, hogy csak úgy döngött! Majd eszelősen kiabálni kezdett, hogy:

- Állj meg! Minek mentél már megint neki, még el sem indultunk!?! Összetörted a kocsit! Azonnal állj meg!

Szegény felesége teljesen megrémült, kiszállt az autóból és remegő hangon csak annyit mondott, hogy:

- Vezess Te!

Gyula - szó nélkül - visszavette a kormányt, majd hetekig mesélte újabb diadalát a női nem felett.

A felesége mellett az anyósával is meggyűlt olykor a baja, aki – mindkettőjük szerencsétlenségére - velük élt és nem tudott nem kritikus lenni a vejével.

A Mama ugyanis látta, amit látott. Sokszor követte Gyula mozgását, megfigyelő helyén, a teraszon állva; lesve, hogy mit művel éppen a hőn szeretett veje. Gyula, nyilván nem örült, hogy az anyósa rajta tartja a szemét, ezért igyekezett mihamarabb eltűnni otthonról. Ha mégsem sikerült a gyors felszívódás, úgy törlesztett, ahogy tudott: bosszantotta a kedves Mamát. Különösen, ha közönsége is akadt; mondjuk a haverok, akik azóta is tele vannak „Anyós és Gyula történetekkel”. Ilyenkor valami kedveset felszólt a Mamának a teraszra, mint például:

- Mama! Magát akkor láttam utoljára mosolyogni, amikor elvettem a lányát!

A Mama sem maradt adós, térült fordult és egy nagy lavór hideg vizet zúdított a nyerítve röhögő társaság nyakába. Szóval, Gyuláéknál otthon is zajlott az élet.

A kocsmai iroda olyan szempontból is hasznos volt, hogy odajártak a kerület sétálgató, posztos rendőrei. A rendőr is ember, az is megszomjazik, meg az italbolt rendjét is ellenőrizni kell, mégpedig rendszeresen. A nyóckerben, amúgy is ismerték egymást, a valamit is számító emberek. A rendőröket meg pláne kellett ismerni. Gyulát is ismerte mindenki. A rendőrök is. Ő is név szerint szólított minden helyi rendőrt. Gyakran fizetett nekik egy-egy rundot. Jó haverok voltak. De... a szabály az szabály. Az mindenkire vonatkozik még Gyulára is... néha.

Gyula állandó és megbízható bevételi forrást jelentett a rendőröknek; ha megszorultak csak Őt kellett előkeríteni, biztosra mehettek, hogy a szonda zöldre vált, ha megfújatják vele. Sokszor megtették és Gyula nem tiltakozott. Vagy ha igen, azt csak csendesen tette. Fizetett, mert tudta, hogy széllal szemben nem lehet gyertyát gyújtani. És azt is tudta, hogy naponta rászorul a jóindulatukra, vele ugyanis mindig történik valami.

Csak autóval járt és szinte soha nem volt szintiszta józan.. Nem kereste Ő a bajt, de hát jött az magától is. Hol itt koccant, hol ott csúszott át a másik sávba, a sebességet pláne nem tartotta be, mert mindig sietett. Ilyen eset volt, a fentiekben már említett történet is, amikor a kocsisort kerülgetve, jó tempóban szlalomozott az Üllői úton. Nyomta a gázt rendesen. Ám egyszer csak azt látta, hogy néhány kocsival előtte rendőrök állnak és integetik ki az autókat az útpadkára. Aznap is fogyasztott már néhány liter sört és jogosítványa sem volt, pár napja bevonták valami apróság miatt. Így érezte, hogy neki most nem kellene tovább igyekeznie a rendőrök irányába. Elkezdett hát gyorsan visszafelé tolatni. A szerencse azonban elhagyta; tömött sorban jöttek mögötte a járművek. A visszafelé szlalom rosszul sikerült: hirtelen összetört 2-3 a kocsit. Látván a kavarodást és a forgalom leállítását, kiugrott az autóból és „zu fuss” menekülőre fogta. Őt aztán nem kapják el! Futott, mint a nyúl, cikkcakkban. Amikorra a tömeg feleszmélt, Gyula már messze járt és röhögött a markába. Meg sem állt hazáig, és mint aki jól végezte dolgát lefeküdt aludni, kimerültségre hivatkozva. Ami igaz is lehetett.

A kocsiját lefoglalták és keresték a gazdáját, na meg, hogy ki volt a gépkocsi vezetője? Akkor még nem egy kattintás volt a számítógépen a beazonosítás. A délutáni hírekben már bementék a rádióban, hogy ámokfutás történt az Üllői úton és a tettes elmenekült. Nagy erővel keresik, és aki tud valamit, adja át. Gyulára semmit nem lehetett rábizonyítani, mert köddé vált; megmagyarázni meg mindent meg lehet, ha ügyes az ember.

Másnap reggel azután, amikor kialudta magát, beballagott az órsre és bejelentette, hogy tegnap ellopták a kocsiját. Akkor persze józan volt. És láss csodát! A koci rövid úton megkerült. A tolvajt mai napig keresik. Sejtések ugyan vannak a személyt illetően, de hát bizonyíték nincs! A vizsgálat lezárult, felejtse el. Végül is győztesen vágta ki magát ebből a szorult helyzetből is.

Meg is ünnepelte azonnal az ügyesen elrendezett kalamajkát és jó kedvében fogadott az egyik haverjával ezer forintban, hogy négy perc alatt nem tud felfutni az ötödik emeletre!

- Méghogy négy perc alatt nem tudok felszaladni az ötödikre? – kérdezte az illető - egy ezresért még gyorsabban is!

Máris indulhatott a rajt. Gyula rámutatott a szemben álló házra és a készséges cimborákból álló bíráló bizottság rögvest felsorakozott a két végponton: a földszinten és a legfelső emeleten. A haver pedig „start” felkiáltásra, uzsgyi, nekilódult. Tepert, ahogy bírta a lába: máris fenn volt az elsőn, a másodikon, jött a harmadik, a negyedik... és akkor... nos, akkor! Nem volt tovább! Hirtelen befejeződött az épület, a negyedik emelettel... Nem volt öt, csak négy! A haver csak állt zavaradottan, mint vasorrú bába a mágneses viharban! „Ez a hülye Gyula!” – morogta és cifrán káromkodott. A bíráló bizottság görnyedezett a röhögéstől és kíméletlenül legombolták róla az ezer forintot.

Gyulának nem volt erőssége a pontosság; olykor napokat késett a megígért időponthoz képest, de ezt is elnézték neki, mert gyermekes huncutságával és sármjával mindent kimagyarázott. Hihetetlen, de igazolványok nélkül is simán intézte a hivatalos ügyeit, senki nem kérte tőle: sem a bankban, sem egyéb hivatalos helyen. Mert Ő volt Gyula, akit ismertek és kedveltek, meg amúgy is tudták, hogy sokszor híján van a „papíroknak”, nem bántották apróságokkal. Gyulát szerették az emberek. Szerették a nők is. Ő is szerette őket. Különösen a szebbik nemet. Szerinte ebben is bajnok volt, sőt saját, elfogulatlan bevallása szerint: a legnagyobb!

De ki ne hagyjam az egyik legjobb Gyula-történetet!

Egy alkalommal felkérték egy patinás versenyistálló kifestésére. Szép épület, szép és értékes lovak! Ide neves mester kellett; azaz Gyula mester! Egyetlen kikötése volt a tulajnak, hogy a lovakat ne zavarja, ne etesse semmivel, még kockacukorral sem és lehetőleg ne beszélgessen velük. Csendben, azokat elkerülve dolgozzon!

„Természetesen! – mondta Gyula – meg lesz!”

De jó szándék ide, jó szándék oda; Gyulával mindig történt valami. Akkor például, otthon felejtette a létráját... anélkül meg nem ment a magas istálló kifestése.

Hazamenni nem akaródzott neki, így egy-két percig törte a fejét a megoldáson, és hamar ki is találta.

Körbefestette az istállót amilyen magasan tudta, majd kiválasztotta a legmagasabb lovat és közölte vele, hogy:

- Most segítened kell pajtás!

Az elkényeztetett versenyló annyira megdöbbsent, amikor az idegen egy alkalmas falkiszögelésről a hátára pattant és kiterelte a karámjából, hogy ellenkezni sem volt ideje. Túrte, hogy csak úgy szórén megülje ez a furcsa, de határozott ember! És innentől kezdve ment minden, mint a karikacsapás. A versenyló alkalmi emelvényként körbe hordozta az istállón, Gyula pedig vidáman füttyörészve festett a maga elé tett festékes vödörből, és időnként - festékes kezével - meg-megsimogatta a ló nyakát és egyéb elérhető részeit. Jól elváltak, a munka pedig haladt. Nem is lett volna semmi baj, ha a gazda nem ér haza hamarabb, mint ahogy mondta. De tudni akarta, hogy rendben van-e minden a lovakkal? Nyugtalanította, hogy idegent engedett a közelükbe.

Az ajtóból eléje táruló látványtól gyökeret vert a lába és a fejéből kifutott a vér. A döbbenettől szólni sem tudott, csak sápadtan tátogott. A látvány ugyanis önmagáért beszélt: a legértékesebb és legszeszéyesebb lova, akinek a napi mozgásadagjával és diétájával többet foglalkozott, mint a sajátjával, és akihez csak kevesen mertek közelíteni; nyugodtan állt a fal mellett, hátán egy vödör festékkal - amely kétoldalt csikokban csordogált fényesre kefélt szórén - és Gyulával, aki füttyörészve festett. A többit nem mesélem...

Gyula, megint megkapta a beosztását és végül ingyen festette ki a versenystállót; de a történet simán megérte az árát! Innentől kezdve ugyanis megkapta: „*Gyula, a lovas-festő*” kitüntető címet!

A mesélni való szinte végtelen... hiszen 60 év 24 órájában sok-sok minden történhet az emberrel; Gyulával pedig annak is sokszorosa történt.

Gyula élt... alkotott! Ismerte a bolondos élet művészetének titkát és az idő jó eltöltésének módját. Folytonos fricskákkal pöckölte a környező világ orrát, leginkább a saját mulattatására. Van miről beszámolnia odafenn vagy odalenn!?

Nekünk pedig hátrahagyta élete furfangos meséit; okulásul. Kezdjünk vele, amit akarunk...